

de vernietiging van het ***Incarijk***

ATAHUALLPA. INCA XIII.

Na de ontdekking van 'Amerika' door Columbus in 1492 ontstonden begin 16e eeuw vooral nederzettingen in het Caribische gebied. Van daaruit volgden rooftochten naar Mexico en andere Midden-Amerikaanse streken wat al tot de uitroeiing van de Azteken had geleid. Hernán Cortés was de man die daarvoor verantwoordelijk was. Toen vervolgens nederzettingen volgden op het Zuid-Amerikaanse continent (Brazilië en Venezuela) vernamen kolonisten over een welvarend rijk achter het oerwoud (Amazonewoud) en de bergen (Andes). Daar zouden de muren behangen zijn met goud en de mensen met edelstenen. Koren op de molen van avonturier Francisco Pizarro, die al vanaf 1507 op het nieuwe continent verbleef en fortuin had gemaakt op Hispaniola en vanaf 1513 in Panama. Hij rustte voor eigen rekening twee expedities uit (1524 en 1526) naar de bewuste westelijke kuststreek, vertrekkend per schip vanuit Panama naar het zuiden.

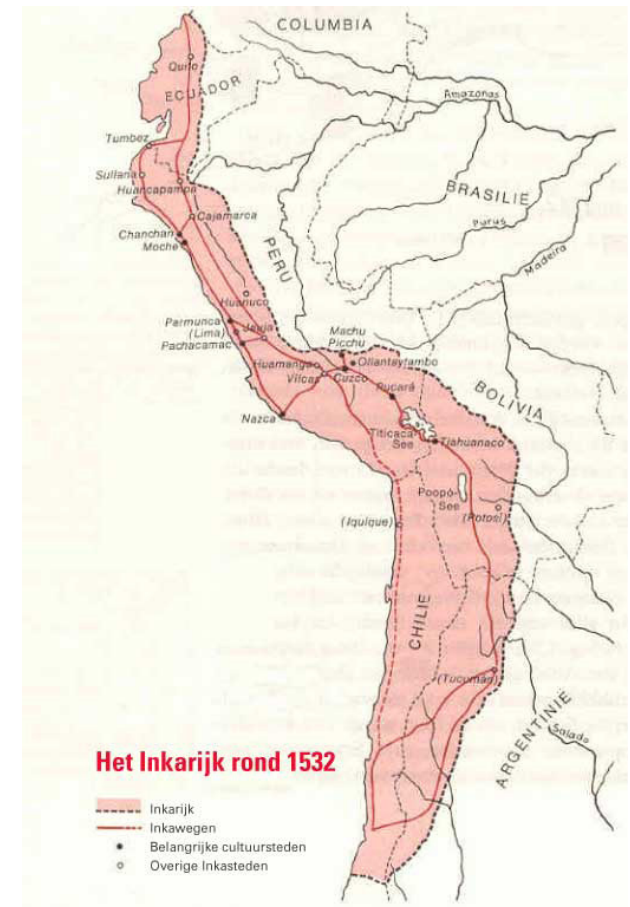
Lees hieronder hoe deze Pizarro het klaarspeelde om met nog geen 200 man het totale Inca-rijk te veroveren en in enkele decennia leeg te roven. Daarbij kwamen miljoenen inwoners om en werd het eens zo machtige Incarijk vernietigd.

Tot het moment dat Pizarro in 1527 bij Tumbez voet aan wal zette, hadden de Inca's door vele veroveringen hun rijk uitgebreid tot het kustgebied van Equador en Chili, reikend tot in de Andes (zie kaart). Het was een agrarische gemeenschap van hoge beschaving, strak georganiseerd en met grote welvaart. Zij werkten al met het decimale stelsel maar kenden geen schrift. Alle communicatie gebeurde mondeling via een stelsel van goede wegen. De Inca was de hoogste autoriteit in het rijk. De opvolging was wel erfelijk maar het was mogelijk dat uit de kinderen de beste gekozen werd. Dit is dan ook meteen de basis voor veel onderling geruzie en zelfs burgeroorlogen.

Hadden zij maar niet zoveel goud en zilver gehad! Het had nota bene voor hen nauwelijks betekenis, anders dan een heilig icoon. Goud was het zweet van de zon (=god) en zilver de tranen van de maan. Een lap goed geweven stof was duurder omdat er veel meer arbeid voor verricht was. Het duurde even voordat zij begrepen dat het 't goud was dat de Spanjaarden begeerden.

Van de tweede expeditie keerde Pizarro terug met rijke buit. Hij begon ervan doordrongen te raken dat het fabeltje van El Dorado wel eens werkelijkheid kon zijn. Hij vertrok in 1529

De vernietiging van het Inca-rijk

Boven: De omvang van het Incarijk aan de vooravond van de verovering door Pizarro

Omslag: De twee hoofdrolspelers tijdens de teloorgang van de Incacultuur: links regerend vorst Atahualpa en rechts conquistador Francisco Pizarro

Links: Het was alleen te doen om het goud; de schoonheid van wat ervan gemaakt was, liet de Spanjaarden volkomen koud want alles werd omgesmolten

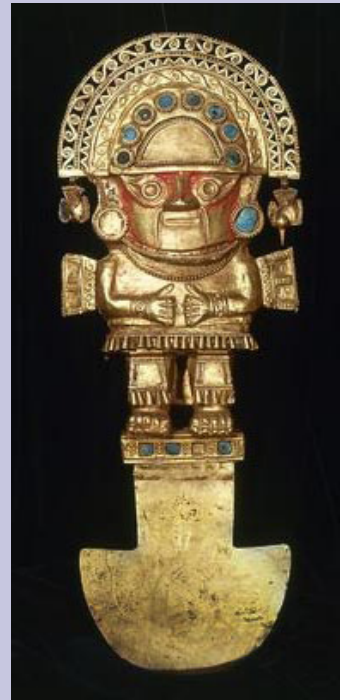
Onder: Het was Atahualpa die in 1532 bij de terugkomst van Pizarro op de troon zat, geholpen door het Inca-leger

naar Spanje om koning Carlos I van Spanje (=keizer Karel V) zijn diensten aan te bieden bij een groots opgezette expeditie op zoek naar meer goud. Karel, krap bij kas, rust na drie jaar eindelijk een legertje van 183 man uit. Pizarro zal ongetwijfeld teleurgesteld geweest zijn maar accepteerde wel omdat hem, na slagen, het stadhouderschap over de nieuwe provincie beloofd werd.

In 1532 landde hij opnieuw in Tumbez en ging op weg naar Cajamarca. Hierbij kon Pizarro aanschouwen wat de eerdere bezoeken van Europeanen teweeg gebracht hadden. Onbekende ziekten als griep en pokken, meegebracht door Spaanse soldaten, hadden in de drie verstreken jaren een ware slachting aangericht. Bovendien werd het land geteisterd door een burgeroorlog over de opvolging van Huyana Capac. De beide zonen Atahualpa en Huáscar bestreden elkaar de troon. De eerste werd gesteund door het leger en behaalde de eindoverwinning, maar het land was verzwakt.

Daar stond Pizarro met zijn 183 – weliswaar zwaar bewapende – soldaten tegenover een talrijk volk dat met gemak een leger van minimaal 20.000 man op de been kon brengen. Ze legden hem echter geen strobreed in de weg maar bleven hem wel in de gaten houden. Waarom de op zich bepaald niet zachtzinnige Inca's dit lieten gebeuren is al eeuwen een bron van gissen en waarschijnlijk schuilt het antwoord in de Incacultuur zelf. Ze waren hevig geïmponeerd door alle onbekende zaken die zij voor het eerst aanschouwden, zoals witte bebaarde mannen in metalen kleding (harnassen), paarden, kanonnen, vuurwapens, kruisbogen en zwaarden. Pizarro had al eerder van Cortés vernomen wat het effect hiervan was en buitte dat volledig uit. Bovendien stond er de doodstraf op angstuïtingen van zijn soldaten. Hier kwam dus een

klein legertje dat onoverwinnelijkheid uitstraalde. In Noord-Amerika heeft dat nooit geïmporteerd, hier bij de Inca's wel.

Waartegen de Inca's ook niet opgewassen bleken was liegen en bedriegen. Pizarro liet de meegenomen tolken bij elke ontmoeting overbrengen dat hij met de beste bedoelingen en in vrede kwam en dat hij graag de hoogste leider wilde ontmoeten. Aangekomen in Cajamarca zocht Pizarro bivak op het grootste plein van de stad en stuurde hij een delegatie ruiters naar het paleis met de uitnodiging Pizarro te bezoeken.

Vanaf nu speelden de Spanjaarden blufpoker met hun leven als inzet. De ruiters probeerden met hun paarden ontzag in te boezemen, Pizarro liet een deel van zijn manschappen zich met de kanonnen verschansen in de om het plein liggende gebouwen. De volgende dag kwam Atahualpa inderdaad op bezoek onder begeleiding van 5000 man, maar ongewapend! De Inca's dachten te kunnen imponeren met prachtige tooien, veren en zich met goud en juwelen te behangen. Pizarro gaf Atahualpa de kans zich te bekeren tot het Christendom maar die begreep dat niet of weigerde botweg. Dat was het sein tot de afslachting van 5000 ongewapende burgers en gevangenneming van Atahualpa. Deze bood een losgeld in de vorm van het vullen van zijn gevangenis met goud en Pizarro stemde toe. Van alle hoeken van het rijk werd in de volgende maanden goud en zilver aangevoerd en werd naar overlevering 5.000 kg goud en bijna 10.000 kg zilver overhandigd met een geschatte huidige waarde van €40 miljoen. Pizarro liet na vier maanden Atahualpa alsnog vermoorden en voerde de buit af.

Na de uitschakeling van het regerende Incahoofd werden alle kroonpretendenten successievelijk uit de weg geruimd en de hoofdstad Cuzco ingenomen. Een grote rooftocht begon en van 1533 tot 1540 werd al het goud en zilver dat te vinden was verzameld en omgesmolten tot makkelijk te vervoeren baren. In deze 7 jaren verdween 181 ton goud en 16.800 ton zilver naar Spanje, zoveel dat er in Europa grote problemen op de financiële markt ontstonden. De bevolking van naar schatting 7 miljoen zielen decimeerde – mede door de door de Spanjaarden geïmporteerde ziekten – in diezelfde periode tot een half miljoen en de volgende decennia verminderde dat aantal nog verder door onmenselijke slavenarbeid in de goud- en zilvermijnen.

De vernietiging van het Inca-rijk

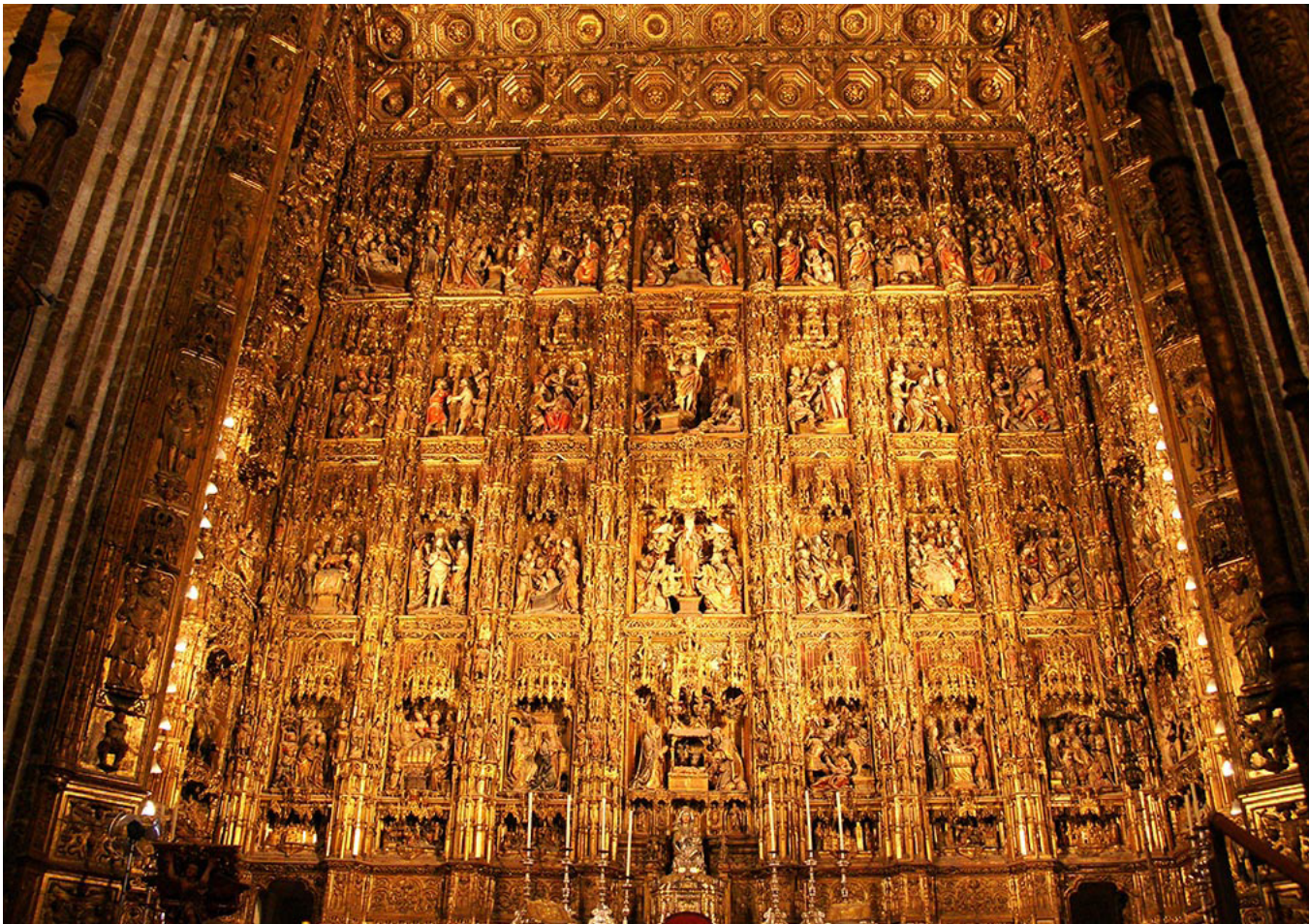

Boven: Een ontmoeting tussen Spanjaarden en Inca's

Onder: De veldslag die volgde waarbij de overmacht aan Inca strijders niet opgewassen bleek tegen het Europese oorlogstuig

Met het omsmelten van de gigantische hoeveelheid gouden kunstvoorwerpen is een groot deel van het erfgoed der Inca's verloren gegaan. Met het resterende goud hebben Karel V en zijn zoon Philips II hun vele oorlogen gefinancierd, die toch niet hebben kunnen voorkomen dat Spanje het overwicht in de Europese geschiedenis verloor. Het meest tastbare overblijfsel is een aantal walgelijk protserige gouden altaarversieringen (zie foto kathedraal Cordoba hieronder).

De vernietiging van het Inca-rijk

De serie Schanddaden in de Geschiedenis bestaat voorlopig uit 4 delen:

De Vierde Kruistocht (1202-1204) of de vernietiging van het Byzantijnse Rijk; met 4 ooggetuigenverslagen

Eldorado of de vernietiging van de Inca-cultuur; Francisco Pizarro had al een kwart eeuw huisgehouden in Midden-Amerika, Venezuela en Brazilië tot hij in 1527 zijn ultieme goudmijn ontdekte: het rijk der Inca's

Politieke moorden uit naam van de Oranje-stadhouders; de controversen tussen Maurits en Oldenbarneveldt en Willem III en Johan de Witt die beide tot de moord op de tegenstrevers van de stadhouders voerde

Het Cultuurstelsel of de ongebreidelde uitbuiting van het volk van Nederlands-Indië, in opdracht van regering en Oranjevorst